ds. J. de Bruin, preek over Zondag 10 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op 7 mei 2023.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 17:4:
Maak Uwe weldaân wonderbaar,
Gij, die Uw kind'ren wilt behoeden
Voor 's vijands macht en vrees'lijk woeden,
En hen beschermt in 't grootst gevaar.
Wil mij Uw bijstand niet onttrekken;
Uw zorg bewaak' mij van omhoog;
Bewaar m' als d' appel van het oog;
Wil mij met Uwe vleuglen dekken.

Schriftlezing: Job 1:
1 Er was een man in het land Uz, zijn naam was Job; en dezelve man was oprecht en vroom en godvrezende en wijkende van het kwaad.
2 En hem werden zeven zonen en drie dochters geboren.
3 Daartoe was zijn vee zevenduizend schapen en drieduizend kemels en vijfhonderd juk ossen en vijfhonderd ezelinnen; ook was zijn dienstvolk zeer veel; zodat deze man groter was dan al die van het oosten.
4 En zijn zonen gingen en maakten maaltijden in ieders huis op zijn dag; en zij zonden heen en nodigden hun drie zusters om met hen te eten en te drinken.
5 Het geschiedde dan als de dagen der maaltijden omgegaan waren, dat Job heenzond en hen heiligde, en des morgens vroeg opstond en brandoffers offerde naar hun aller getal; want Job zeide: Misschien hebben mijn kinderen gezondigd en God in hun hart gezegend. Alzo deed Job al die dagen. 6 Er was nu een dag, als de kinderen Gods kwamen om zich voor den HEERE te stellen, dat de satan ook in het midden van hen kwam.
7 Toen zeide de HEERE tot den satan: Vanwaar komt gij? En de satan antwoordde den HEERE en zeide: Van om te trekken op de aarde en van die te doorwandelen.
8 En de HEERE zeide tot den satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand is op de aarde gelijk hij, een man, oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad.
9 Toen antwoordde de satan den HEERE en zeide: Is het om niet, dat Job God vreest?
10 Hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem en voor zijn huis en voor al wat hij heeft rondom? Het werk zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken in het land.
11 Maar toch strek nu Uw hand uit en tast aan alles wat hij heeft; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen!
12 En de HEERE zeide tot den satan: Zie, al wat hij heeft zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit. En de satan ging uit van het aangezicht des HEEREN.

13 Er was nu een dag, als zijn zonen en zijn dochters aten en wijn dronken in het huis van hun broeder, den eerstgeborene,
14 Dat een bode tot Job kwam en zeide: De runderen waren ploegende en de ezelinnen weidende aan hun zijden;
15 Doch de Sabeeërs deden een inval en namen ze en sloegen de jongens met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen om het u aan te zeggen.
16 Als deze nog sprak, zo kwam een ander en zeide: Het vuur Gods viel uit den hemel en ontstak onder de schapen en onder de jongens en verteerde ze; en ik ben maar alleen ontkomen om het u aan te zeggen.
17 Als deze nog sprak, zo kwam een ander en zeide: De Chaldeeën stelden drie hopen en vielen op de kemels aan en namen ze en sloegen de jongens met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen om het u aan te zeggen.
18 Als deze nog sprak, zo kwam een ander en zeide: Uw zonen en uw dochters aten en dronken wijn in het huis van hun broeder, den eerstgeborene;
19 En zie, een grote wind kwam van over de woestijn en stiet aan de vier hoeken van het huis, en het viel op de jongelingen, dat zij stierven; en ik ben maar alleen ontkomen om het u aan te zeggen.
20 Toen stond Job op en scheurde zijn mantel en schoor zijn hoofd, en viel op de aarde en boog zich neder;
21 En hij zeide: Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen en naakt zal ik daarheen wederkeren. De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd.
22 In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe.

Zingen: Psalm 25:3:
Denk aan 't vaderlijk meêdogen,
HEER, waarop ik biddend pleit;
Milde handen, vriend'lijk' ogen,
Zijn bij U van eeuwigheid.
Sla de zonden nimmer ga,
Die mijn jonkheid heeft bedreven;
Denk aan mij toch in genâ,
Om Uw goedheid eer te geven.

Lezen: 12 Artikelen des geloofs.
1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.

9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijk Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus zondag 10 vraag en antwoord 27 en 28:
Vraag 27 Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods?
Antw. De almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijk als met Zijn hand nog onderhoudt, en alzo regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijze en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bijgeval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen.
Vraag 28 Waartoe dient ons dat wij weten dat God alles geschapen heeft en nog door Zijn voorzienigheid onderhoudt?
Antw. Dat wij in allen tegenspoed geduldig, in voorspoed dankbaar zijn mogen, en in alles dat ons nog toekomen kan, een goed toevoorzicht hebben op onzen getrouwen God en Vader, dat ons geen schepsel van Zijn liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen alzo in Zijn hand zijn, dat zij tegen Zijn wil zich noch roeren noch bewegen kunnen.

Gebed.

Zingen: Psalm 99:1 en 2
Vers 1
God, de HEER, regeert;
Beeft, gij volken, eert,
Eert Zijn hoog bestel,
Die bij Israël
Tussen Cherubs woont,
En Zijn grootheid toont;
Dat zich d' aard bewege;
Hij is Isrels zege.
Vers 2
God, die helpt in nood,
Is in Sion groot;
Aller volken macht
Niets bij Hem geacht;
Buigt u dan in 't stof,
En verheft met lof
't Heilig Opperwezen;
Wilt het eeuwig vrezen.

Na de preek zingen wij Psalm 27 vers 2.

Preek: Wat een diepe belijdenis, gemeente. Je zou het bijna niet durven overnemen van Job, toch? Je moet je lieve vrouw maar verloren hebben. Je moet maar tobben met je gezondheid. Je moet maar een kind kwijtgeraakt zijn. 'De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen.' Ja, zover kunnen we misschien nog wel komen. En dan stokt onze stem wellicht. En dan hoor ik Job zeggen: 'De Naam des HEEREN zij geloofd.' Dat gaat diep hè? O ja, de HEERE had hem zeer veel gegeven. Hij heeft hem een vrouw gegeven, zeven zonen, drie dochters, heel veel personeel, zeer veel vee. En daarbij had Job genade gevonden in de ogen van de HEERE. De HEERE kon van Job zeggen – en dan zag Hij Zijn eigen werk –: hij was oprecht, hij was vroom, hij was Godvrezende en wijkende van alle kwaad.

Als de Heere dat nou eens van ons zou kunnen zeggen. Ja, Job kon wel zeggen: De HEERE heeft gegeven. Overvloedig gegeven. De Naam des HEEREN zij geloofd. En toen die dag … De ene beproeving op de andere. Al zijn kinderen kwijt, tien. Heel zijn veestapel kwijt. Hij raakte zijn gezondheid kwijt. Hij kreeg zijn vrouw tegen. Job kwam op de ashoop van de ellende. Erger is niet denkbaar. En toen zei hij: De HEERE heeft ook genomen. De Naam des HEEREN zij geloofd. Ja, dat is genade en dat is nou Gods werk.

Job is een voorbeeld die in voorspoed dankbaar en in tegenspoed geduldig mocht zijn. Ja, hij heeft zelfs de voorspoed en de tegenspoed samen uit Gods Vaderlijke hand gezien. Want later lezen we in het boek Job: 'Zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet ontvangen?' Job is een man geweest die van de Heere onderwijs gekregen heeft in het raadsel en tegelijkertijd de troost van de Vaderlijke voorzienigheid. En zo willen wij deze middag ook daarnaar gaan luisteren.

Vanuit Zondag 10 schrijven we als thema boven de prediking: *Het Ware Geloof in de Vaderlijke Voorzienigheid*. We staan stil bij drie gedachten:

1. **Vaders Kracht**
2. **Vaders Hand**
3. **Vaders Trouw**

Ten eerste: Vaders Kracht

Gemeente, ik hoef het u niet te bewijzen denk ik, dat er tussen Zondag 9 en Zondag 10 een heel nauw verband bestaat. Dat kan ook niet anders, want beide zondagen gaan over het eerste artikel van de twaalf artikelen des geloofs: *Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.* Vorige keer, vanuit Zondag 9, hebben wij gezien hoe die Vader van onze Heere Jezus Christus alles heeft voortgebracht uit het niet. Daar ging het over het ware geloof in God de Schepper. Toch kwam in het antwoord van Zondag 9 ook al iets van de voorzienigheid openbaar, want in één van de regels die de leerling heeft uitgesproken, luidt het als volgt: *Hij onderhoudt en regeert door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid Zijn ganse schepping en alle schepselen.*

Dus toen kwam het punt van de voorzienigheid al ter sprake. Nu, in Zondag 10, gaat het onderwijs daarover verder. De onderwijzer vraagt aan zijn leerling: *Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods?* En dan begint de leerling te zeggen: *De almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijk als met Zijn hand nog onderhoudt, en alzo regeert.* Eigenlijk klinkt het heel kinderlijk eenvoudig.

Hier zie ik een kind van God die heel klein geworden is onder die grote God en opziet naar die God, waarvan hij weet dat Hij om Christus' wil zijn God en Vader geworden is. Als het dan om de voorzienigheid gaat, zegt hij: het gaat om Zijn almachtige, alomtegenwoordige kracht. Daardoor heeft die Vader alles geschapen, en door diezelfde kracht onderhoudt Hij nog de ganse schepping, dag en nacht.

Nee, dat geloven niet alle mensen in deze wereld. Er zijn mensen die niet eens geloven dat er een God is. Atheïsten zijn dat. David zegt van hen in Psalm 14: *De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God.* En omdat ze niet in een God geloven, geloven ze ook niet in een voorzienigheid bij zo'n God. Dus alles wat er gebeurt, ja, dat overkomt je nou eenmaal. Dat is het lot van de mens, het noodlot. Dat gebeurt allemaal bij toeval. Hoewel er ook mensen zijn die wel in iets geloven, die wel in een God geloven. Maar dat is dan een God die wel alles gemaakt heeft – hoe dat gebeurd is, weten ze niet precies, of soms weten ze het wel heel precies te vertellen –. Maar die God heeft, eenmaal alles geschapen, het daarna gelaten voor wat het was.

Misschien kent u dat beeld wel: het is net als een klokkenmaker. Hij maakt een prachtige klok, alles zit erop en eraan, hij windt die klok op, zet hem weg en kijkt er niet meer naar. Hij laat hem maar voor wat het is. Deïsten zijn dat. Maar wat wordt met deze dwaalleer die grote God, die Schepper en Onderhouder van alle dingen, toch oneer aangedaan! Wat wordt Hij daarin toch beledigd! En als dat zo zou zijn, dan missen Gods kinderen een grote troost. De troost die we ook al tegengekomen zijn in Zondag 1: *Zonder de wil van mijn hemelse Vader kan geen haar van mijn hoofd vallen; ja, dat mij alle dingen tot mijn zaligheid moeten dienen.*

Maar pas op, gemeente, want wij kunnen natuurlijk wel over atheïsten en deïsten spreken, maar de zonde van ongeloof kan heel dichtbij liggen. Want kijk, als er iets bijzonders gebeurt in ons leven, echt iets bijzonders, dan zeggen wij: dat komt uit Gods hand. Als je bijvoorbeeld een huis mag kopen en de Heere opent de deuren, dan zeg je: Dat huis hebben we van de Heere gekregen. Of als je een meisje of een jongen zoekt, en het wordt een gebedszaak van je, en het mag wat worden, dan zeg je: We hebben elkaar van de Heere gekregen. Maar ook in het groot kunnen er dingen gebeuren waarvan je toch zegt: Ja, dat is de hand des Heeren. Het is nog niet zo lang geleden dat de Heere een klein virus over deze aarde zond, en dan moeten we toch eerlijk zeggen: dat was Gods hand in deze wereld.

Daarin openbaarde Hij Zijn almachtige, en tegelijkertijd alomtegenwoordige kracht in de ganse wereld. Maar leven we er ook elke dag bij in het kleine? Dan voel ik bij mezelf al schuld. Ik begin maar bij mezelf vanmiddag. Gods voorzienigheid in die lekkere boterham van je. Gods voorzienigheid in het glas melk. Gods voorzienigheid in je kledingkast. Gods voorzienigheid in de wisseling van dag en nacht. Van winter, voorjaar, zomer, herfst. Gods voorzienigheid in het hebben van een auto – dat ook, ja, waarom niet? –. De weersomstandigheden, en noem alle dingen van de praktijk van elke dag maar op. Ja, dat je 's morgens wakker wordt. Als je een hond hebt, dat die je 's morgens begroet omdat die je kent.

Weet u waar ik altijd mee vastloop? Ik zeg het maar heel eerlijk. Met wat Paulus aan de gemeente van Korinthe schreef: *Hetzij dat gij eet.* Je hebt vanmiddag gegeten hè? *Hetzij dat gij drinkt.* Je hebt wat gedronken vandaag hè? *Hetzij dat gij iets anders doet.* We hebben allemaal wel wat gedaan, vandaag en gisteren en eergisteren*. Doet het al ter ere Gods* (1 Kor. 10:31)*.* Ik denk dat ik maar stop met preken. Ik schaam me weg, want bij mij is dat niet te vinden. Ik zou het wel willen, dat mag ik ook zeggen. Hoe is het bij u, hoe is dat bij jou? Wat heb je vandaag tot eer van God gedaan? Ja, nu wordt het stil in de kerk. Wat heb je tot eer van God gedaan? Hoe leefde vandaag de voorzienigheid?

Want kijk, gemeente, hoe gaat het in de gang van het leven? Ja, als het een paar maanden droog is, dan zeggen we: Dat komt omdat er geen regen gevallen is. En als alles weer zo mooi fris en groen begint te worden en je ziet het om je heen, dan zeg je: Dat komt door die milde regen die valt en die aangename temperatuur. Gemeente, hoe vaak beginnen wij bij de tweede oorzaak? Ook wij, vrome, rechtzinnige mensen? En dan zeggen we: Het regent. Maar zeggen we ook nog wel eens: God geeft regen en God geeft de zonneschijn? Hoe vaak vergeten wij de eerste Oorzaak van alles wat er is? Daarom komen we in Zondag 10 met schuld. Voelt u dat ook?

Maar als nu het ware geloof in de beoefening is, en dat kinderlijke geloof dat vanuit de omstandigheden op mag zien tot die grote, trouwe God en Vader in de hemel, dan komt er wat anders. *Dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijze en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bijgeval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen.* Nou, hoeveel keer is ons hart daar nou mee vervuld? Hoeveel keer komen we in de praktijk van elke dag bij die Oorzaak, de Bron van alle goeds terecht?

Dan moeten we het maar eerlijk zeggen, gemeente, wat komt de Heere dikwijls niet aan Zijn eer, ook als het gaat om Zijn voorzienigheid. Daarom is het zo nodig dat we er elke keer weer in onderwezen worden, en dat we er elke keer weer mee in aanraking komen. En wat een wonder dat de Heere het in Zijn voorzienigheid geeft, dat er over Zijn voorzienigheid deze middag gepreekt mag worden.

Wat is dat eigenlijk, jongens en meisjes, Gods voorzienigheid? Ja, dat komt van het werkwoord 'voorzien', en dat betekent twee dingen. Ik ga het maar vanuit de Bijbel duidelijk maken. In de eerste plaats denk ik even aan hetgeen Petrus zegt in zijn Pinksterpreek. Hij gaat een Pinksterpreek houden en één van de uitspraken in die preek is: '*Zo heeft hij, dit voorziende, gesproken van de opstanding van Christus'* (Hand 2:31a). En daar betekent dat woordje 'voorziende': Vooruitzien, in de toekomst kijken. Petrus wijst dan op een psalm van David, eeuwen geleden, toen David mocht profeteren van de Christus die in de toekomst zou komen. Dat was vooruitzien. Daar heb je de eerste betekenis.

Voor de tweede betekenis gaan we even naar die bekende, ontroerende geschiedenis dat Abraham zijn zoon Izak moet offeren op één van de bergen van de Moria. Dan zegt Abraham tegen Izak, die gaat vragen waar het lam is: '*God zal Zichzelven een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon'* (Gen. 22:8). En dat betekent: het voorzien in een actuele behoefte op dat moment. Terwijl Abraham dat zei – *God zal Zichzelven een lam ten brandoffer voorzien* – zat die ram allang bovenop die berg in de struiken verward. Dus God heeft erin voorzien. Nou, daar heb je de beide betekenissen van de voorzienigheid: Het vooruitzien in de toekomst en het zorgen in de tijd. En eigenlijk gaat het bij Gods voorzienigheid samen, want met dat de Heere in de toekomst kijkt, ligt alles voor de toekomst al klaar.

Wat een God, gemeente! Laat ik het even praktisch maken, jongelui. Je gaat van de week natuurlijk je examens doen, en we hopen en bidden dat je erdoorheen mag komen en dat je slagen mag. Maar als je slagen mag, ligt je diploma al klaar. God heeft het al voorzien en erin voorzien. Kijk, dat wordt bedoeld met Gods voorzienigheid. Alle dingen zijn in Zijn hand. Kijk, dat is het bijzondere werk van God de Vader. En hoe doet Hij dat dan? Wat heeft God de Vader tot Zijn beschikking om alles wat er is te onderhouden, te regeren en ook mede te werken ten goede? Nou, dat zegt de leerling in deze getuigenis: dat doet Hij door Zijn almachtige en alomtegenwoordige kracht.

Als die leerling dat hier zegt, dan hoor ik verwondering. Want hier is een kind van God aan het woord, hier is een ware gelovige aan het woord. Een mensenkind dat door genade mag weten dat de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, om Zijn Zoons Christus' wil, mijn God en Vader geworden is. Een mensenkind dat door genade het kinderleven kent en tere momenten kent. En dat hij mag zeggen, mag fluisteren: mijn God en mijn Vader. Een mensenkind dat liefde ontvangen heeft tot God, en daarom wel eens in verwondering stil mag zijn vanwege de almachtige, alomtegenwoordige kracht van God.

O, die kracht van de Vader! Wat een heerlijke deugd is dat van God! Door die kracht doet Hij alles wat Hem behaagt. Door die kracht zijn alle schepselen ontstaan, maar bestaan ze ook, bewegen ze ook, leven ze ook. En Hij laat Zijn kracht vloeien in Zijn schepselen, ja, bozen en goeden.

O, gemeente, dat ik mijn hand kan gebruiken, dat ik wat kan pakken, dat de kracht in mijn hand zit, komt uit die kracht. Want als de Heere die kracht uit je wegneemt, ben je niets en dan zak je zo in elkaar. En dat geldt niet alleen je lichaam, maar dat geldt ook je psyche, dat geldt je ziel, dat geldt heel je mens-zijn. O, als Hij Zijn krachten als de almachtige Schepper en Onderhouder inhoudt, dan zijn we krachteloos en machteloos.

Versta je dat? Dan heb je ook al eens ervaren hoe krachteloos je bent en hoe machteloos je bent. Maar dan heb je ook geleerd in je leven, dat de kracht en de sterkte alleen buiten jezelf in Hem te vinden is. En dat je wel eens in verwondering mag uitroepen wat Christus Zijn Kerk geleerd heeft te bidden: *Uw is de kracht*. Maar in mij niet. Dan belijdt Gods kind zo heel teer: Vader, wat bent U sterk!

Wat een kracht heeft Hij om Zijn Kerk te dragen, zelfs in de aller moeilijkste omstandigheden. Die kracht is een almachtige kracht. Er is boven de kracht van God niet nog een sterkere kracht. Het is de almachtige kracht waardoor de Heere onderhoudt en regeert. Job heeft het gezien en heeft juist in de diepte, in de diepe beproevingsweg, uitgeroepen: *'Ik weet, dat Gij alles vermoogt, en dat geen van Uw gedachten kan afgesneden worden'* (Job 4:2). O, die almachtige kracht van God!

Maar ook alomtegenwoordig, want Hij kan die kracht op dit moment hier bewijzen, maar tegelijk ook aan de andere kant van de wereld. Misschien heb je dat versje wel eens op school geleerd, kinderen: O*p bergen en in dalen, ja, overal is God*? Dat betekent Zijn alomtegenwoordigheid. Dus die kracht van Hem kan Hij overal tegelijk bewijzen. Daarom kan Hij de ganse schepping elk uur, elk ogenblik, overal tegelijk onderhouden en regeren.

Maar, gemeente, er is genade nodig om dat nu werkelijk zo te zien en dat ook zo te mogen beleven. Dan moet je wederom geboren worden. En dan voelt u wel: Het komt altijd weer op de noodzaak van de wedergeboorte aan. Want in die weg wordt het ware, zaligmakende geloof ontvangen, waardoor deze dingen worden ontdekt door het werk van Gods Geest. Want als je het ware geloof mag hebben en je mag wederom geboren zijn, ja, dan kun je in verwondering de troost van Gods voorzienigheid leren verstaan en beleven. Mijn God en mijn Vader onderhoudt alles door Zijn almachtige, alomtegenwoordige kracht. In het groot om mij heen, in het klein in mijn persoonlijk leven.

Dan mag je wel eens met David leren zien: *'Uw ogen hebben mijn ongeformeerde klomp gezien, en al deze dingen, die ik in mijn leven moet meemaken, die waren al in Uw boek geschreven, de dagen, als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was. En daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten! Hoe machtig veel zijn haar sommen! Zou ik ze tellen, haar is meer dan het zand aan de oever van de zee. Word ik wakker, dan ben ik nog bij U'* (Psalm 139:16-18). Dat ziet het ware geloof.

Maar het ware geloof ziet nog meer en ervaart nog meer. Niet alleen die almachtige, alomtegenwoordige kracht van God, maar ook datgene wat uit Zijn hand voortkomt. Dat brengt ons bij onze tweede gedachte: Vaders hand.

Ten tweede: Vaders Hand

De alomtegenwoordige en almachtige kracht van God de Vader is zo groot, zo onnoemelijk groot, dat Hij alles kan en zal onderhouden tot de jongste dag toe. En met diezelfde kracht, die alomtegenwoordige, almachtige kracht, regeert Hij ook alle dingen. En wat zegt de Catechismus daarvan? *'Alzo regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijze en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bij geval, maar van Zijn vaderlijke hand ons toekomen.'*

God de Heere regeert. Wat is dat? Wat is nou de regering van God? Dan gaan we weer naar de Bijbel. In het Oude Testament is het werkwoord 'regeren' vanuit het Hebreeuws verbonden met het woord 'koning', zoals een koning alles bestuurt en leidt in zijn koninkrijk. In het Nieuwe Testament is het woord 'regeren' verbonden met een woord, dat betekent 'onbeweeglijk staan'. Zo regeert God de Vader. Hij leidt alle dingen, Hij bestuurt alle dingen, en daarbij staat Hij als de almachtige, alomtegenwoordige God standvastig. Niets, maar dan ook niets, loopt Hem uit de hand.

En hoe regeert Hij dan? Door Zijn Zoon, de Heere Jezus Christus, waar we vanmorgen van gehoord hebben: *'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde'* (Matth. 28:18). En wat is het doel daarvan? Eén ding: de verheerlijking van God. En dat sluit alles in: *'Al wat Gij wrocht, zal juichen tot Gods eer; Uw gunstvolk zal verblijd, U zegenen, o Heere, en roemen van Uw koninkrijk, Uw macht, Uw heerlijkheid en goddelijke kracht'* (Psalm 139:4 ber.).

En weet u waar die Godsregering nu het meest in schittert? Dat Zijn Naam wordt verheerlijkt in de zaligheid van een zondaar. En dat wordt zo'n groot wonder voor degenen die gezaligd worden. Die gaan het verstaan, dat grote wonder: *'En wij weten, dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn'* (Rom. 8:28). Wie tot dat volk mag behoren, is een zeer gelukkig volk. En die mag zich bij tijden verwonderen over Vaders aanbiddelijke voorzienigheid.

Ja, gemeente, de Heere regeert, helemaal in overeenstemming met Zijn raad van eeuwigheid. En daarom gebeurt er echt niets toevallig. Niets, totaal niets. Alles vindt plaats naar Gods wil. Gemeente, nu komen wij op een terrein, dat het ons gaat duizelen. Hier komen wij terecht in de meest diepe, onpeilbare vraagstukken van dit leven. De Heere regeert alle dingen. We gaan er eens een ogenblik bij stilstaan. Eerst maar iets over de voorspoed.

Toen ik daarover na zat te denken, kwam mij een bekende geschiedenis uit Gods Woord in herinnering, en dat is de wonderbare spijziging. Laten we die geschiedenis dan vanmiddag eens even overdenken, om onder de indruk te raken van Gods voorzienigheid, van Zijn regering. De Heere gaf de opdracht aan de discipelen om voor eten te zorgen. Daar stonden ze met lege handen! En dan moet je bedenken: er zaten duizenden mensen, en die moesten van voedsel voorzien worden, en dat konden de discipelen niet. En dan moet je op Gods regering letten. Dit was allemaal al van eeuwigheid voorzien. God heeft ervoor gezorgd dat onder die duizenden mensen er een jongetje was. En God heeft geregeerd dat dat jongetje vijf broodjes had en twee visjes.

We gaan nog verder. Waar komen die twee visjes vandaan, jongens en meisjes? Uit dat grote meer van Galilea. En God de Vader heeft ervoor gezorgd dat die twee visjes in de hand van dat jongetje, daar in die zee, geboren zijn. En diezelfde God en Vader heeft zo geregeerd dat juist die twee visjes in het net kwamen van die jongen, of misschien van zijn vader. En de Vader heeft zo geregeerd in het leven, dat dat jongetje die twee visjes meenam, want die waren van grote betekenis op die dag, in die situatie.

En die vijf broodjes? Die grote God heeft voor zaad gezorgd. Die heeft gezorgd dat er een man was die kracht had, en gezond was om dat zaad op de akker te werpen. Diezelfde God regeerde zo over dat zaad dat het in de grond ging ontkiemen, dat het ging groeien, dat er bloemetjes kwamen, dat er korreltjes ontstonden. En die grote Schepper, Die het alles zo mooi gemaakt had, onderhoudt het nog steeds. Dat er bestuiving plaatsvindt, dat er een zaadje ontstaat, en dat het tarwekorrels worden. En als die rijp geworden zijn, is die Regeerder zo groot dat Die mensen wijsheid gegeven heeft om dat te kunnen malen, om daar met andere bestanddelen deeg van te maken. En tegelijkertijd heeft die grote God ervoor gezorgd dat er zoiets bestaat als gist, zodat dat deeg kan rijzen. En die grote God heeft mensen wijsheid gegeven om door middel van hitte iets te laten bakken. En zo kwam het brood.

Allemaal Gods regering, gemeente. Er is niets van de mens bij. Welke regering zit er niet achter een sneetje brood? En dat doet die grote God. Dan hoor ik de dichter zingen: *Hoe groot zijn, Heere, Uw werken! Hoe ver gaat Uw beleid! Gij stelt met mogendheid elk deel zijn juiste perken* (Psalm 92:3 ber.). En wat ziet het ware geloof nu? Wat ziet de Kerk nu? Dat vloeit voort uit de vaderhand van God. O, dat u het zo eens zou mogen zien! O, dat toch de bewijzen van Gods goedertierenheid u zouden mogen leiden tot bekering, onbekeerde zondaar in ons midden! Het zal toch wat zijn als al die dingen, die je uit Zijn hand ontvangen hebt, tegen je moeten getuigen. Al die zegeningen, al die voorspoed. Maar wat rijk is het om de Heere te mogen vrezen, om door het geloof te mogen verstaan, dat door die almachtige Vader alles uit Zijn hand voortkomt. Dan kun je bij tijden wel eens zingen, als het gaat om de geestelijke zegeningen en de tijdelijke zegeningen: *'Milde handen, vriend'lijke ogen, zijn bij U van eeuwigheid.'*

Maar de leerling heeft het niet alleen over de voorspoed. De leerling heeft het ook over tegenspoed. Want ook de droogte en de ziekte en de onvruchtbare tijden en de armoede ziet hij uit Gods Vaderlijke hand. In Zondag 9 had hij er ook al iets over gezegd: *'Dat al het kwaad, dat Hij in dit jammerdal mij toe schikt.'* Komt dat ook uit Gods Vaderhand voort? Klopt dat wel met wat de apostel Jakobus zegt, die schreef: *'Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij Welken geen verandering is of schaduw van omkering'* (Jak. 1:17).

Kan het kwaad voortkomen uit God? Nee, gemeente, het kwaad komt niet uit God voort. God is niet de Auteur van de zonde. God is volmaakt en verre is God van onrecht. Maar wat is er nu gebeurd? God, Die de mens goed en naar Zijn evenbeeld geschapen had, kon zeggen: *'En ziet, het is zeer goed.'* Maar wat heeft de mens gedaan? Wat hebben wij in Adam gedaan? Wij hebben gezondigd. En toen moest God als de rechtvaardige God komen met Zijn tijdelijke en eeuwige straffen. Ook dat komt voort uit Zijn raad. Die vallen ook onder Zijn aanbiddelijke voorzienigheid. Ook daarover regeert Hij. Dat hoort bij de uitvoering van Zijn rechtvaardigheid. En daarom zijn de gevolgen van de zonde, als straf van God, nooit bij God vandaan onrechtvaardig en niet als een boos kwaad te zien, maar als een goed werk, als een rechtvaardig God.

O ja, voor degenen die God niet vrezen, zijn de gevolgen van de zonden als straffen, straffen in de zin dat God een vertoornd God is. En dat is niet zonder doel, gemeente, als de Heere dat zendt in je leven en dat laat prediken. Want daarachter zit altijd die welmenende oproep: bekeer je toch, bekeer je toch! Ik zend nu dit in je leven, opdat je tot bekering komt, opdat er niet wat ergers in je leven zou gebeuren, opdat de schrik des Heeren je zou bewegen tot het geloof. Het zijn roepstemmen tot bekering.

Maar in het leven van Gods kinderen wordt het zo anders. O ja, die kunnen het wel eens als een straf ervaren, als een ongenoegen van God, als de Heere dat zendt in het leven. Maar feitelijk is het dat niet meer, want de toorn is weggenomen en de vloek is eruit. Daarom spreekt Gods Woord bij Gods kinderen over kastijdingen. En dat hoort bij de opvoeding, zoals je als vader of moeder wel eens uit liefde een kind, ja, even moet straffen, even op zijn kamer moet zetten, of even op de trap moet zetten. Of soms wel eens, ik hoop dat het niet te hard gaat, een lichte tik geeft, om het te laten voelen. Dat doe je niet omdat je hard wil zijn voor je kind, maar: je bent mijn kind, en ik wil niet dat je zo bent, het is liefde dat ik dit doe, want ik wil zo graag dat je het anders doet. Kijk, dat is anders.

En daarom geldt voor Gods kinderen een enorme rijkdom. Dit: *'Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?'* (Rom. 8:31). Weet je wat de ware gelovigen nu ook gaan leren in hun leven?

Als ze een kastijding krijgen, als de Heere dat goed acht in hun leven, dan zal Hij laten weten: Dit is nou een bewijs dat Ik je liefheb. Want Ik ben bezig om je gelijkvormig te maken aan Mijn Zoon. En dat gebeurt in een weg van lijden. Nee, dat valt niet mee als er tegenspoed komt. Als er beproevingen komen. Als er verdriet en smart komt. Als je eenzaam bent. Als je ellendig bent. Als er tegenslagen en teleurstellingen in je leven komen. Als het onrecht hoogtij viert. Als de satan zo tekeergaat. Het kan allemaal heel zwaar zijn. En toch, boven dat alles is die regerende hand van Vader, Die het uit liefde doet. Hij doet dat niet als een vertoornd God in het leven van Zijn kinderen, maar dat doet Hij omdat Hij ze zo liefheeft.

Nee, dat wil niet zeggen dat je dat gelijk altijd zo ziet. Ik denk aan Jeremia. Vorige week zondag hebben we iets gelezen uit de profetieën van Jeremia, wat eigenlijk heel teer was, waaruit je kan opmaken hoe Jeremia God in Christus heeft leren kennen, ja, als zijn Vader. Want hij zegt: *'Is niet Efraïm Mijn dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds dat Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstig aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem, en Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE'* (Jer. 31:20). En toen Jeremia dat hoorde van God en hij dat moest opschrijven, mocht hij zichzelf erbij insluiten.

Maar diezelfde Jeremia kende beproevingen. En een van de beproevingen die heel veel met Jeremia gedaan heeft, is dat hij in de tijd van de ballingschap op de puinhopen van Jeruzalem terechtkwam. Daar zag hij de tempel verwoest en de stad was een grote bende. En daar zat hij, een kind van God, die in verwondering kon schrijven: *Is niet ook Jeremia een troetelkind?* Ja, dat was hij en dat bleef hij. Maar als hij daar op de puinhopen van Jeruzalem zit en alles tegen lijkt, dan zegt hij over die God en Vader: *'Hij is mij een loerende beer'* (Klaagl. 3:10a). In plaats dat Jeremia dan zegt: Ook dit komt uit Gods Vaderlijke hand, want deze puinhoop was nodig vanwege de zonde van het volk, zegt hij: *'U bent mij een loerende beer.'* Jeremia was vastgelopen met Gods regering en kon het toen niet meer bekijken dat ook dit uit die Vaderlijke hand hem toekwam.

En wat kan dat een aanvechting zijn, ook in het leven van degenen die God vrezen. Dan kunnen er in de tegenspoed wel eens tijden zijn, dat de ene waaromvraag na de andere waaromvraag bovenkomt. Dat je het werkelijk niet meer kunt bekijken: Komt dit uit Gods Vaderlijke hand? En hoe kom je daar nou uit? Hoe kom je uit zo'n diepe crisis? Gemeente, ik geloof dat er maar één plaats is waar je uit deze benauwdheid verlost kan worden. Weet je waar? Aan de voet van het kruis, waar Christus in de aller diepste smarten en tegenspoed geweest is, waar ook Christus in de diepste diepten een waaromvraag heeft uitgeroepen, uitgeschreeuwd: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Toen kon Jezus ook niet meer de Vadernaam op Zijn lippen nemen. Maar juist omdat Hij daar geweest is, in die aller diepste diepten, weet Hij zo goed wat Zijn kinderen moeten doormaken in dit leven, ook in de beproevingen. En begrijpt Hij zo goed als daar die waaromvragen bovenkomen.

Als je dan vastloopt met alles en je komt met je nood tot God in Christus en je zegt: O God, waarom, waarom? Dan wil Hij zeggen: Waarom? Omdat Ik je liefheb, want Ik kastijd je tot je nut. Dan zul je juist in de beproeving ervaren hoe getrouw en sterk deze God en Vader is, Die Zijn werk zal voleinden.

Ten derde Vaders Trouw
We gaan naar onze laatste gedachte: Vaders trouw. Zondag 10 getuigt heel duidelijk van het tere kinderleven van de ware gelovigen. En dan roep ik toch weer tot de onbekeerde: Zoek dat toch! Want ook al moet je daar soms moeilijke dingen meemaken, maar echt, er is niets zo heerlijk, zo begeerlijk, dan een kind van God te mogen zijn. Om iets van deze rijkdom te mogen ervaren, ook in de praktijk van elke dag, om het uit Zijn hand te mogen zien.

En waartoe is dat nu nodig? Nou noemt de leerling drie dingen, drie geloofswerkzaamheden: In tegenspoed geduldig, in voorspoed dankbaar, en een vertrouwen voor de toekomst. O ja, het is waar: '*Veel wederwaardigheden, veel rampen zijn der vromen lot.'* En hoe moet een gelovige zich dan gedragen? Ja, geduldig. Moeilijk hè, geduldig zijn in tegenspoed. Wat is dat eigenlijk? Ja, dat is niet een soort van berusten in je lot. Dat is niet zoiets zeggen van: Ja, nou ja, wat doe je eraan? Het is nou eenmaal zo, je krijgt wat je verdiend hebt, en meer van zulke opmerkingen. Nee, dat wordt er niet bedoeld.

Geduld wordt in de Bijbel 'lijdzaamheid' genoemd, vooral in het Nieuwe Testament: Lijdzaamheid. In het Oude Testament heeft het te maken met hoop: '*En nu, wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop, die is op U'* (Psalm 39:8). Dat heeft ook met lijdzaamheid, met geduld, te maken. Geduldig zijn, dat is een vrucht die de Heere werkt door Zijn Geest in de tegenspoed. Het wil allereerst zeggen dat je ogen geopend worden, dat je de tegenspoed uit Gods hand ziet. Zodat je het aan Hem mag overgeven, zodat er in je hart stilte komt. En tegelijk dit: Hoop, omdat je mag geloven dat de tegenspoed van tijdelijke aard is. O jawel, dan kan het misschien tot je sterfdag duren, maar dan toch komt er een einde aan.

Paulus zegt: '*Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gans uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid'* (2Kor. 4:17). De zaligheid wacht. Ze zullen uit de grote verdrukking worden gehaald. Maar als je nou in de tegenspoed zit, dan wil de Heere je wel eens je ogen omhoog doen heffen. En dan denk ik weer aan vanmorgen. Naar de juiste kant leren zien, om met de dichter van Psalm 42 te zeggen: *Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij?* Met andere woorden: Kijk nu niet zoveel naar binnen, maar: *Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen van Zijn aangezicht* (Psalm 42:6b). Kijk, en als de Heere het zo geeft in de tegenspoed, dan ga je een geheim kennen wat we in de doopsformulieren tegenkomen: Om je kruis vrolijk te dragen. Dat kan alleen maar achter Christus aan, onder Vaders trouwe zorg.

Geduldig in tegenspoed, en dankbaar in voorspoed. Wat is dat? Om met alle weldaden terug te keren tot God, als een ootmoedig mens die niets verdiend heeft, en het toch van de Heere ontvangen heeft. Waren we maar meer op die plek, gemeente. Ook u die de Heere vreest, ja, juist u. Want u weet toch wat het is om weldaden te ontvangen? Krijgt de Heere er nog wel eens de eer van, dat je met alle weldaden die je krijgt, onverdiend, op je knieën komt? En dat je soms met een verbroken hart moet zeggen, mag zeggen: '*Wat zal ik den HEERE vergelden voor al Zijn weldaden, aan mij bewezen?'* (Psalm 116:12). Wat zegt de Heere van zulk een belijden? '*De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God, niet verachten'* (Psalm 51:19). Om met alles op je knieën bij Hem terecht te komen en Hem ootmoedig dank te betuigen. En ook daar heeft de Kerk de Heere Christus voor nodig, want die ware dankbaarheid is in ons niet te vinden, maar wel in Hem, Die volmaakt kon zeggen: '*Vader, Ik dank U.'*

En dan tenslotte: Een vertrouwen voor de toekomst. Dat je voor de toekomst je nou niet bezorgd hoeft te maken. Om de toekomst in te gaan in de wetenschap, dat niets en niemand zich tegen Gods kinderen kan keren zonder de wil van God. Dat je een toevoorzicht mag hebben op die trouwe God en Vader, Die het voor de toekomst wel zal maken. Al kan er zoveel op je afkomen. Al zijn er nog zoveel onzekerheden en zoveel duisternissen voor je. En weet je vanuit Gods Woord, dat degenen die God vrezen door vele verdrukkingen moeten heengaan naar de eeuwigheid? En dan toch dat toevoorzicht mogen hebben, dat niets en niemand Gods Kerk zal kunnen scheiden van de liefde Gods in Christus. Ook dat is een geloofsoefening. Dat heb je niet zelf, maar dat wil de Heilige Geest schenken.

Dan ben je toch veilig, gemeente, als je weten mag tot dat gelukkige volk van God te mogen behoren. Dan kun je over duizend dingen inzitten, maar feitelijk hoeft het niet. Want als je wederom geboren wordt en je mag iets van het ware geloofsleven kennen, dan mag je zitten in de schuilplaats van de Allerhoogste. Dan mag je vernachten in de schaduw van de Almachtige. Dan ben je met onverbrekelijke banden verbonden aan Christus, en zal werkelijk niets en niemand je ooit kunnen scheiden van God.

Dan hoor ik Paulus zingen, eigenlijk moet ik zeggen jubelen. *Wie, wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of het zwaard?* (Rom. 8:35). Wat voor tegenspoed dan ook. *Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, Die ons liefgehad heeft* (vs. 37). Dan komt Paulus op de toppen van het geloofsleven terecht, en dan mag hij het op goede gronden zeggen: *'Want ik ben verzekerd dat noch dood noch leven, noch engelen noch overheden noch machten, noch tegenwoordige noch toekomende dingen, Noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere'* (vs. 38-39). Amen.

Zingen: Psalm 27:2:
Al zie ik zelfs een leger mij omringen,
Nog vrees ik niet; 'k verlaat mij op den HEER;
Al wil men mij door enen oorlog dwingen,
'k Leg mij gerust, hierop vertrouwend, neer.
Deez' éne zaak heb ik begeerd van God;
Daar zoek ik naar; dit zij mijn zalig lot:
Dat ik, zo lang mij 't levenslicht bescheen,
In 's HEEREN huis mocht wonen hier beneên.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 84:6:
Want God, de HEER, zo goed, zo mild,
Is t' allen tijd een zon en schild;
Hij zal genaad' en ere geven;
Hij zal hun 't goede niet in nood
Onthouden, zelfs niet in de dood,
Die in oprechtheid voor Hem leven.
Welzalig, HEER, die op U bouwt,
En zich geheel aan U vertrouwt.

Zegenbede.